

νερώνων την δύναμιν του και διὰ τῆς φαινομένης ταύτης ἐγκαταλείψεις γυμνάζων τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ ὑπομονῇ. Διὰ τοῦτο λοιπὸν μὴ ἀθυμήσῃς.

ΑΠΟ ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΛΟΓΟΥ

Γ.

Και ποῖα μὲν ἦσαν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πρώτου μέρους τοῦ λόγου τοῦ Ἀπ. Πέτρου; πῶς διετέθησαν ὅπλα δὴ οἱ ἀκροαταὶ καὶ τί εἶδους συναισθημάτων ἤρχισαν νὰ γενῶνται ἐν τῇ ψυχῇ ἐκάστου ἐκ τῶν πρώτων τοῦ λόγου, — ὁ ἱερός συγγραφεὺς δὲν ἀναφέρει. Ἄν κρίνωμεν ὅμως ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ λόγου του, ὅπου μεταβάλλει ὕψος, ἐπομένως καὶ τόνον φωνῆς, ἐπὶ τὸ ἐπιεικέστερον καὶ οἰκειότερον· καὶ ὄχι μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ προσχωρεῖ αὐτοῦς διὰ τοῦ « Ἄνδρες Ἰσραηλῖται — προσφωνήσεως τιμητικωτάτης διὰ πάντα Ἰουδαίον. Ἄν καλῶς μελετήσωμεν καὶ πρὸς ἄλλα ἀντιπραχάλλωμεν καὶ συγκρίνωμεν τὸ αὐστηρὸν καὶ διακριτικὸν «**τοῦτο ὑμῶν γνωστὸν ἔστω καὶ ἐνωτίσαθε τὰ ῥήματά μου**» πρὸς τὸ σεμνὸν καὶ ἐπιεικὲς τοῦ δευτέρου μέρους «**ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους**» — λογικῶς ἀγόμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι, ἀμεσον ἀποτελεσμα τοῦ πρώτου μέρους τοῦ λόγου τοῦ Ἀπ. Πέτρου ὑπῆρξεν ἡ **κατάπληξις** τῶν ἀκροατῶν· καὶ ἀκολούθη τούτου ἡ ἐξέγερσις καὶ ἀφύπνισις ἐν αὐτοῖς τῆς συνειδήσεως· ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς συνειδήσεως ὑπὸ τῶν πιεζόντων αὐτὴν ἀγρίων παθῶν, ἡ ἀποτίναξις αὐτῶν· ἡ ἀπελευθέρωσις αὐτῆς. Ἐπέτυχε λοιπὸν τοῦ σκοποῦ καὶ ἐπιτυχὸν τοῦ ποθημένου, εἰσέρχεται εἰς τὸ κύριόν του θέμα, τὸ ὁποῖον συντομωτάτα ἀναπτύσσει ὡς ἑξῆς:

« Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμει καὶ τέρατι καὶ σημεῖοις οἷς ἐποίησε δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ οἴδατε; τοῦτον τῇ ὀριζμένη οὐσίῃ καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἐκδοτὸν λαβόντες, διὰ χειρῶν ἀνόμων προσπήξαντες, ἀνελίετε· ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησε λύτας τὰς ὕδινας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατόν κρατεῖσθε αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. Διὸ γὰρ λέγει εἰς αὐτὸν προφητῶμεν τὸν **Κύριον** ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἔστιν ἵνα μὴ σαλευθῶ· διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδίά μου καὶ ἠγαλλιάσαστο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ἅδου, οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν· ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου».

Ἄς κάμωμεν ἐνθάδε τὸν πρώτον σταθμὸν, ἀφ' οὗ ἄλλως τε καὶ ἡ ὑπόθεσις, ὁ σκοπὸς τοῦ λόγου, οἱ λόγοι οὗτοι εἶνε: τ. ἔ. μετὰ τὴν ἀφύπνισιν ἢ διέγερσιν καὶ μετὰ τὴν διέγερσιν ἢ ἀνάστασις. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν οὐδὲν ἕτερον ἐπεδίωξεν ὁ ῥήτωρ ἢ νὰ ἀφύπνισα ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς ἁμαρτίας τοὺς ἀκροατὰς τοῦ νὰ ἐξεγερῇ αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ληθάργου τῶν κακῶν. Διὸ καὶ γοργῶ ἀλλὰ καὶ σταθερῶ τῷ ῥήματι δαίνει πρὸς τὸ τέρμα· πρὸς τὸ κέντρον τοῦ Μυστηρίου τῆς

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΘΑΥΜΑΤΟΥΡΤΗΣΕΝ ΩΣ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΣ

Κάθε ἄνθρωπος κρίνεται καὶ ἀποκαλύπτεται ὄχι μόνον ἐκ τῶν λόγων του ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔργων του, καθ' ὅτι λόγοι καὶ ἔργα εἶναι δύο ἄνθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυτοῦ φρούμενα, ἐκ τοῦ αὐτοῦ χυμοῦ τρεφόμενα καὶ τὸν αὐτὸν καρπὸν παράγοντα. Ἐπομένως δεόν νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὸν Χριστὸν ἂν καὶ ἐκ τῶν ἔργων Του ἀποδεικνύεται ὡς Θεάνθρωπος. Πᾶς ἄνθρωπος δρᾷ ἐντὸς ὀριζμένου κύκλου κατ' ἀνάγκην ὃν ἀδυνατεῖ νὰ ὑπερπηδήσῃ ἢ διασπάσῃ καὶ ἂν ἐπιμείνῃ συντριβεται πρὸ τῶν ἀδυσωπῆτων τῆς φύσεως νόμων. Μόνον ὁ Χριστὸς ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος. Δυνατὸν ὁ ἄνθρωπος ὑποβοηθούμενος ὑπὸ τῆς τέχνης ἢ ἐπιστήμης ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν φυσικῶν δυνάμεων μετὰ μακρὰν καὶ ἐπιμονὸν ἐργασίαν νὰ ἐπιφέρῃ κάποιαν ἀλλοίωσιν εἰς τὴν μορφήν τῶν ὄντων, ποτὲ ὅμως καὶ εἰς τὴν οὐσίαν. Μόνον ὁ Χριστὸς ἔχει τελείαν ἐλευθερίαν δράσεως καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς συνδρομῆς, ἀλλ' αὐθωρεῖ καὶ διὰ μόνου τοῦ λόγου Του ὑποτάσσει τοὺς φυσικοὺς νόμους καὶ μεταβάλλει ὄχι μόνον τὴν μορφήν ἀλλὰ καὶ τὴν οὐσίαν τῶν ὄντων ἡτοι θαυματουργεῖ. Περιπατεῖ ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἐπιτιμᾷ τοὺς ἀνέμους καὶ σιγοῦν, θεραπεύει αὐθωρεῖ ἐκ γενετῆς τυφλοὺς, ἀνιστᾷ νεκροὺς ἐκ τοῦ τάφου κ.λ.π. Τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἱστορικὰ γεγονότα ἀναμφισβήτητα. Οἱ Φαρισαῖοι ἐκίνησαν πάντα λίθον ἵνα τὰ διαψεύ-

θεῖας ἐνταρκώτεως, πρὸς τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς, πρὸς τὴν ἀνάστασιν, ἢ ἔποια εἶνε τὸ τέρμα καὶ ὁ σκοπὸς παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ λόγου. Σπεύδει λοιπὸν πάλιν πρὸς τὸ τέρμα ἵνα πληροφορήτῃ αὐτοὺς ὅτι «οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ — ἵνα συναναστήσῃ καὶ ἡμεῖς, πεσόντας τῇ ἁμαρτίᾳ — καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρχάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλῆμ. 2) Ἴνα «ἀπαγγεῖλη αὐτοῖς μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἅξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντος» καὶ 3) ἵνα διαμικρτύρεται αὐτοῖς «οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφηταὶ ἐλάλησαν μελλόντων γενέσθαι καὶ Μωϋσῆς εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. — ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου», ἐπὶ τοὺς πιστεύοντας «καὶ ἐξαλείψει ἀπ' αὐτῶν ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον. (Ἀκολουθεῖ)

σουν, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ, ὅπου κάμινον ἐκτενεῖς ἀνακρίσεις, ἀπειλοῦν κ.λ.π. ἀλλ' οὐδόλως κατορθοῦν νὰ διαψεύσουν τὸ γεγονός. Ἐπίσης ἐκίνησαν πάντα λίθον ἵνα τὰ ἐξηγήσουν ὡς ἀπόρροιαν Σατανικῆς βοηθείας, ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ἀπέτυχον οἰκτρῶς καὶ ἀπεστομώθησαν πολλακίς ὑπὸ τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ἀδυσωπῆτου λογικῆς. Οἱ Εὐαγγελισταὶ ἀναφέρουν τόπους, χρόνους, πρόσωπα, λεπτομερεῖς συνθήκας κ.λ.π. ὅφ' ἃς ἐγένοντο τὰ διάφορα θαύματα, ὥστε οἱ τόσοι τοῦ Ἰησοῦ ἐχθροὶ ἂν ἠδύναντο θὰ διέψευδον ἔστω καὶ ἐν. Ὁ Χριστὸς θαυματουργεῖ ὡς ἐξουσίαν ἀπόλυτον ἔχων, ἐνῶ οἱ προφήται, ἀπόστολοι κ.λ.π. ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς δοῦλοι. Ἐπίσης ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ ὡς Θεοῦ ἔχουν διενεργηθῆ τὰ 99)100 τῶν ἐπὶ γῆς θαυμάτων. Πῶς ἐπιτρέπει ὁ Θεὸς τοιαύτην καταστρατήγησιν τῆς χάριτός Του ὑπ' ἄλλου ἂν δὲν ἦτο Θεὸς ὁ Χριστός; Νεανίσκε ἐγέρθητι. Θέλω καθαρίσθῃτι. Λάξασε δεῦρο ἔξω. Ἄλαλον πνεῦμα ἐγὼ σοὶ ἐπιτάσσω ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. Ἐγειρε καὶ περιπάτει. Περίμωσο κ.λ.π. Οὕτω ἐθαυματούργει ὁ Χριστός! Ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἐγράφησαν τὰ θαύματα τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἦτο αἰὼν πνευματικοῦ σκότους οὔτε ἀπεῖχε πλέον τῶν 20 ἐτῶν ἀφ' ὅτου ἐγιναν, ὥστε νοθεῖα δὲν χωρεῖ καθ' ὅτι εἰσέτι ἔζων οἱ ἐνδιαφερόμενοι, ὥστε ἠδύναντο νὰ τὰ διαψεύσουν ἂν ἠδύναντο! Ἡ ἀφέλεια μεθ' ἧς ἐκτίθενται καὶ αἱ περὶ ἐπουσιῶδη διαφοραὶ (καὶ ὄχι διαφωνίαι) τῶν Εὐαγγελιστῶν ἐπικυροῦν τὴν γνησιότητα. Ἐπίσης ἡ διδασκαλία εἶνε ἀναποσπάστως συνδεδεμένη ὑπ' Αὐτοῦ μετὰ τῶν θαυμάτων του ὥστε παραλογίζονται καὶ ἀντιφάσκουν οἱ Ὁρθολογισταὶ οἱ θέλοντες πλήρη τὴν διδασκαλίαν Του ἀλλ' ὄχι καὶ τὰ θαύματά Του. Παραβλέπουν ὅτι τὰ θαύματα εἶνε οἶονεὶ ὁ σκελετὸς τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ ἐφ' ὧν στηρίζονται αἱ σάρκες δηλ. ἡ διδασκαλία Του. Ἀδύνατον νὰ ἦναι μαγεῖαι ἢ ἀγυρτεῖαι καθ' ὅτι οὔτε οἱ Ρεβάν κλπ. τολμοῦν νὰ τὸ ὑποστηρίξουν, ἀλλὰ καὶ αἱ περιστάσεις ὅφ' ἃς ἐγένοντο ἀπορρίπτουν τὴν τοιαύτην ὑπόνοιαν. Ἐπίσης ἀδύνατον νὰ ἦναι ἰατρικαὶ θεραπείαι διότι πῶς ἐξηγεῖται ἡ Ἀνάστασις π. γ; Πῶς δὲν ἐγνώσθησαν τὰ φάρμακα; Ἄν τὰ ἀπέκρουσε πρὸς βλάβην τῆς ἀνθρωπότητος ποῖος χαρακτηρισμὸς τοῦ ἀνήκει;! Πῶς δὲν ἀνεκαλύφθη ἔστω καὶ εἰς μίαν περίπτωσιν; Μήπως καὶ αἱ ἐξ ὑπο-

βολῆς θεραπείαι εἶναι πάντοτε δυναταί, ἐπὶ πάσης ἀσθενείας καὶ ἀτόμου; Ὅχι βεβαίως. Ἐπὶ ὑποβολῆς ἀνάστασις; Ἡ θεραπεία ἀγνώστου ἀμφοτέροισι κατ' ὄψιν ἀτόμου; Καὶ ἐξ ἀποστάσεως; Ἐκτὸς τούτου εἶναι δυνατόν τὸ ἴδιον πρόσωπον νὰ ὑπνωτίζη καὶ νὰ ὑπνωτίζηται Ὅχι βεβαίως. Πῶς λοιπὸν ὁ Χριστὸς θαυματουργῶν ὑπνώτιζε καὶ προφητεύων ὑπνωτίζετο ἢ ὑπεβάλλετο; Εἶναι δυνατόν; Ὅστε οὐδεμία ἀμφιβολία μένει περὶ τῆς ἱστορικότητος καὶ γνησιότητος τῶν θαυμάτων τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλ' ἃς εἴπωμεν καὶ ὀλίγα γενικῶς περὶ θαυμάτων ἅτινα εἶναι ὁ βράχος ἐφ' οὗ συντρίβεται ἡ ἀπιστία. Καθ' ἐκάστην ἐν τῇ φύσει ἐκτυλίσσονται θαύματα ἃ δὲν μᾶς κάμινον ἐντύπωσιν καθ' ὅτι ἐξοικειώθημεν πρὸς ταῦτα. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ καθ' ἐκάστην ἀκούομεν τοιαῦτα γινόμενα. Καθὼς ἐκ τοῦ ὅτι κυκλοφοροῦν καὶ κίβδηλα νομίσματα δὲν δικαιούμεθα νὰ ἀπορρίψωμεν καὶ τ' ἀληθῆ οὔτω καὶ περὶ θαυμάτων! Μὰ ἀδυνατεῖ ὁ Θεὸς νὰ θαυματοουργήσῃ χωρὶς νὰ παραβλάψῃ τοὺς φυσικοὺς νόμους ἐφ' ὅσον καὶ ταῦτα καὶ τούτους ὁ ἴδιος ἐν ἄκρᾳ σοφίᾳ ποιεῖ. Ἄν ὁ ἄνθρωπος συνδιάζων ἀντιθέτους φυσικοὺς νόμους κατασκευάζῃ ἀεροπλάνον κλπ. χωρὶς καὶ νὰ ἐπιφέρῃ ἀλλοίωσιν εἰς τὸ Σύμπαν ἢ τοὺς Νόμους πῶσω μᾶλλον ὁ Θεός; Μήπως ἐξηντλήθη ἡ δημιουργικὴ Του δύναμις ἢ ἐδεσμεύθη ὑπὸ τῶν φυσικῶν νόμων, οὓς ὁ ἴδιος ἐθήκεν ἐν γνώσει ὅτι ἐν καιρῷ θὰ ἐθαυματούργει; Οὔτε ἀλλοίωσις ἐν τῷ Θεῷ προϋποτίθεται διὰ τῶν θαυμάτων καθ' ὅτι τὰ πάντα ἐποίησε κατὰ λίαν ἀλλ' ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος τὰ χαλᾷ; Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ ὄρολόγιον τὸ ὁποῖον κάποιος ἐχάλασε, καὶ διορθῶσιν ὁ ὄρολογοποιὸς ἤδη πάλιν, ὅτι ἦτο ἀτελής ἢ κατασκευὴ του; Ἡ ἂν προσθέτῃ κάτι ἢ τὸ λύῃ ἵνα διδάξῃ τοὺς μαθητὰς του; Οὕτω καὶ ἐν τῷ Θεῷ! Ἐπὶ τέλος ἡ ἔμφατος παρ' ἀνθρώποις ἰδέα περὶ τῆς δυνατότητος τῶν θαυμάτων οὐ ἔνεκεν ζητοῦν ταῦτα προσευχόμενοι εἶναι ἀπόδειξις τοῦ ὅτι τῷ ὄντι δύνανται νὰ γίνωνται. Σήμερον γίνονται ὀλίγα θαύματα ἀφ' ἐνὸς διότι δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη πολλῶν θαυμάτων ἵνα πιστεύσῃ ὁ κόσμος καὶ ἀφ' ἑτέρου λόγῳ τῆς ὀλιγοπιστίας. Ὁ Αὐγουστίνος ὁμιλῶν περὶ θαυμάτων λέγει τὰ ἐξῆς: Ὁ εἰδωλολ. κόσμος ἔγιναν Χριστιανοὶ ἔκ τῶν θαυμάτων ἢ ἐκ τῶν διδασκαλιῶν ἀλλ' ὅτι καὶ ἂν συμβαίῃν δέον νὰ πιστεύωμεν τὴν Θεότητα τοῦ Χριστοῦ.